

Dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/70)

I. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/668

28-V-1935

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

1718 sayılı dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 inci maddesinin tefsiri hakkında Maliye vekilliginden yazılan 25-III-935 tarih ve 6661/24 sayılı tezkere sureti sunulmuştur. İşin tefsir yolu ile halline ve sonunun bildirilmesine Yüksek müsaadelerini dilerim.

Başvekâl
I. müdü

Maliye vekilliginin 6661/24 sayılı ve 25 - III - 1935 tarihli tezkeresi suretidir

Başvekâlete

1718 numaralı ve 12 - VI - 930 tarihli dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesinde (Şeker ile petrol ve müştakkatından dahilde imal olunan maddelerden ve bu kanun mucibince istihlâk vergisine tâbi tutulan fabrika, imalâthane ve müessesat istihsalâtından imal ve ihraç dolayısıyla muamele vergisi ve duhuliyeye resmi almaz denilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında (Şeker), (Petrol ve müştakkatına) vasledilerek (Şekerden), (Petrol ve müştakkatından) dahilde imal edilen maddeler muamele vergisinden müstesna tutulmuştur. İkinci fıkrasında da, yani şeker fabrikalarının, istihsalâtı istisna edilmiştir. Buna nazaran şeker taallûk eden kısmın da maddenin birinci fıkrası (Şekerden imal edilen maddeler), ikinci fıkrası da fabrikaların istihsal ettiği şeker taallûk etmektedir.

Kanunun bu istisnadan maksadı, istihlâk vergisine tâbi olan şeker ve dolayısıyla şeker mamulâtını ikinci bir vergiye tâbi tutmamaktan ibarettir. Ancak kanunda, şekerden imal edilen maddeler denildiği için bu istisnanın şekerli maddelere şumulü derecesi, tereddüdü mucib olmuştur. Filhakika, bisküvi ve çikolata gibi bazı şekerli maddeler vardır ki bunları (Şekerden imal edilen madde) diye tavsif etmek güçtür. Çünkü bunların aslı maddesi şeker değildir.

Bisküideki şekerin nisbeti %8 - 10 ve çikolatadaki şekerin nisbeti de çikolatanın nevine göre en çok yüzde 40 tan ibarettir. Bunların galib' olan maddeleri un ve kakao olduğuna göre bisküviyi undan, çikolatayı da kakaodan imal edilmiş madde addetmek lâzımgelir.

Binaenaleyh, bisküvi ve çikolatayı şekerden imal edilmiş maddeler arasında istisnaiyete tâbi tutmağa kanunun metni pek müsait sayılmaz.

Kanunda (Şekerli madde) tabiri kullanılmış olsa idi, şekerden imal edilmemekle beraber şeker ihtiva eden her madde; istisna mevzuuna girer ve her hangi bir tereddüde mahal kalmazdı.

Vakıta kanunun maksadı vazı istihlâk vergisine tâbi olan şeker ve dolayısıyla mamulâtını; ikinci bir vergiye tâbi tutmamak ise de bundaki ifade şekline nazaran bu istisnanın, şekerden imal

edilmeyib her hangi bir nisbette şekeri ihtiva eden maddelere aleitlak teşmilinin kanunun maksadına ne derece uyacağı tevakkufa muhtac bir noktadır.

Diğer taraftan 1817 numaralı kanundan sonra meriyete giren 1860 numaralı ve 21 - VII - 931 tarihli mülga muamele vergisi kanununun beşinci maddesinin (A) fıkrası mucibince Maliye ve İktisad vekâletlerince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunan iptidaî maddeler tenzilât cetvelinde (Şeker, şekerleme ve helva) vergiden muaf olarak gösterilmiş iken çikolata için yüzde 40 ve bisküvi için yüzde 50 tenzilât nisbeti kabul edilmek suretile bu maddelerin muamele vergisine tâbi gösterilmesi, bunların vergiden istisnası hususunda tereddüdü uyandıracak mahiyette olduğu gibi, gerek 1718 numaralı kanundan muahhar olan 1860 numaralı muamele vergisi kanununda, gerekse 2430 numaralı yeni muamele vergisi kanununda yalnız şekerin imal ve ithal dolayısıyla vergiden müstesna tutulub şekerli maddelerin ve şeker mamulâtının istisnaiyete ithal edilmemesine ve 1860 numaralı kanunun 21 nci maddesinde ise (Muamele vergisi hakkındaki 11 mayıs 927 tarih ve 1039 numaralı kanun ile 3 ncu maddesinin tadiline ve zeyline dair olan 1578 ve 1698 numaralı kanunlar ve bunlara müteallik bileümle hükümlerin) mülga bulunduğu zikredilmesine ve 1718 numaralı kanunun, şeker mamulâtının muamele vergisinden muafiyetine dair olan 12 nci maddesinin de 1039 numaralı muamele vergisi kanununa müteallik ve müteferri bir hüküm telâkkisi mümkün bulunmuş olmasına nazaran, muafiyet maddesinin, mülga hükümler meyanında mütaleasna ve binaenaleyh 930 senesinde mevzu olan bu muafiyet hükmünün, 931 ve 934 tarihli muamele vergisi kanunları ahkâmı karşısında meriyetini muhafaza edib etmediğini düşünmeye bile mahal bulunmamaktadır.

Bu sebeblere binaen 1718 numaralı dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesinin, 1860 numaralı muamele vergisi kanununun neşri tarihi olan 2 - VIII - 931 den sonra meriyetini muhafaza edib etmediği ve meri bulunduğu takdirde, şekerden imal edilmeyib her hangi bir nisbette şekeri ihtiva etmekte olan bisküvi ve çikolata gibi şekerli maddelere şamil olub olmayacağı tefsire muhtac görüldüğünden keyfiyetin tefsire sevkine müsaade buyurulması arz olunur.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 22

Esas No. 3/70

1 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 sayılı dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 ne maddesinin tefsiri hakkında Maliye vekilliğinden yazılıp Başvekâletin 28 - III - 1935 tarih ve 6/668 sayılı tezkeresile Kamutaya sunulan tezkere encümenimize verilmekle Maliye bakanı hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü:

Tefsiri istenen istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesinde (Şeker ile petrol ve müstakattan dahilde imal olunan maddelerden ve bu kanun mucibince istihlâk vergisine tâbi tutulan fabrika, imalâthane ve müessesat istihsalâtından imal ve ihrac dolayısıyla muamele vergisi ve duhuliye resmi almaz) denilmektedir. Verilen izahata nazaran doğrudan doğruya aslı maddesi şeker olan (Şeker, şekerleme ve helva) hakkın-

da tatbikatta tereddüd edilemeyeceği söylenilmekte ise de imal edildiği maddelerin azını şeker teşkil eden bisküvi, çikolata gibi mevad hakkında da yakın zamana kadar tefsiri istenen bu maddenin tatbik edildiği ve binaenaleyh bunlardan da istihlâk vergisi alınmadığı anlaşılmaktadır. Kanuna (Şeker ile petrol ve müstakattında) denilmesine nazaran buradaki (müstakkat) kelimesi petrole matuf olup esasen (şeker) kelimesi (ile) edatı ile petrolden tamamen ayrıldığı gibi smaî istihlâklar arasında bu güne kadar (şeker müstakkatı) diye ayrılmış bir sınıf maddenin de bulunmaması noktasından kanunda şekerin mutlak olarak yazıldığına teyid etmektedir. Bu noktai nazardan encümenimiz

maddenin tefsire muhtac bir müphemiyeti olmadığını görmüştür. Kanunun neşri tarihi lon 17 haziran 1930 tarihinden muteber olmasına nazaran bu tarihten itibaren kanun hükümlerinin bu sınırlı mükellefler hakkında tatbik edilmesi lâzımgelirken yakın zamana kadar tatbik edilmevип ancak bir kaç ay evvel tatbika geçilmesini ve arada geçen dört seneye aid verginin böyle bir tefsir ile tahakkuk ettirilmesi yolunun aranmasını encümenimiz doğru bulmamıştır. İmal edilen her hangi bir madde; üzerinde tatbik edilen vergi nazarı dikkate alınarak satılmış olacağı tabii bulunduğundan tatbik tarihinden evvelki zamana aid vergi için en doğru hal

çaresi aften başka bir şey olamayacağından Hükümetin buna aid bir af kanunu teklif etmesini encümenimiz daha muvafık bulmuştur.

Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Reisi Tekirdağ <i>Ş. Kesebir</i>	M. M. Giresun <i>İ. Sabuncu</i>	Kâtib Niğde <i>Dr. R. F. Talay</i>
Afyon K. <i>Berç K. Türker</i>	Ankara <i>A. Ulus</i>	Edirne <i>M. Boysan</i>
Gümüşane <i>Edeb Tör</i>		Muş <i>Ş. Ataman</i>
Samsun <i>Ali Tunalı</i>		Kayseri <i>Süleyman Demirezen</i>

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 36
Esas No. 3/70

6 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 sayılı dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesinin tefsiri hakkında Başvekâletin 28 mart 1935 tarihli ve 6/668 sayılı tezkeresile gönderilib İktisad encümenince görüldükten sonra encümenimize havale buyurulan Maliye vekâletinin tezkeresi sureti Maliye vekâleti müsteşarı ve Varidat umum müdürü hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu :

Tefsiri istenilen 1718 sayılı istihlâk vergisi kanununun (12) nci maddesinde « şeker ile petrol ve müştekkatından dahilde imal olunan maddelerden bu kanun mucibince istihlâk vergisine tâbi tutulan fabrika, imalâthane ve müessesat istihlâtından imal ve ihraç dolayısıyla muamele vergisi ve duhuliyeye resmi alınmaz » denilmesine ve imal edildiği maddelerin pek azını şeker teşkil eden bisküvi ve çukolata gibi maddelerin bu maddede mutlak olarak zikrolunan şeker tabiri haricinde bulunmasına mebni İktisad encümeni

mazbatası izah edildiği veçhile encümenimizce de maddenin sarahati karşısında tefsire muhtaç bir cihet görülememiştir.

Yanlış bir tefekkür sebebiyle zikrolunan istihlâk kanununun neşri tarihinden şimdiye kadar bu maddeler için muamele vergisi tahakkuk ettirilmemiş olduğu verilen izahattan anlaşılırsa da bu cihetin tahakkuk veya tasfiyesine dair Hükümetçe lüzum görüldüğü takdirde bir kanun lâyihası ihzarı icab edeceği mütaleasile Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. R. Gümüşane <i>H. F. Ataç</i>	M. M. Na. Kâtib Çankırı <i>M. Önsay</i>	
Çankırı <i>S. Çölgeçen</i>	Diyarbakir <i>Huriye Öviz</i>	Diyarbakir <i>Zülfü Tiğrel</i>
Erzurum <i>T. Üzer</i>	Kars <i>Ömer Küntay</i>	Kayseri <i>A. H. Arga</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Karar No. 139

Esas No. 3/70

13 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 numaralı ve 12 - VI - 1930 tarihli dahilî istihlâk vergisi kanununun 12 inci maddesinin tefsirine dair olan 28 mart 1935 tarihli ve 6/668 numaralı Başvekâlet tezkeresi ile İktisad ve Maliye Encümenleri mazbataları Maliye vekili hazır olduğu halde Encümenimizce okundu ve görüşüldü.

1718 numaralı kanunun 12 inci maddesinde şekerden imal edilen maddelerin muamele vergisinden müstesna olduğu zikredilmiş olmasına göre, bisküi ve çikolata gibi asli maddesi şeker olmadığı cihetle şekerden imal edilmiş sayılamayan maddelerin bu istisnadan istifade ettirilmesine imkân olmayacağı gibi 1680, 2430 numaralı muamele vergisi kanunları da, şeker mamulâtını vergiden muaf tutmamış olduğundan tefsire mahal olmadığı ve şekerli maddelerin muamele vergisine tâbi tutulması lâzımgelceği hakkında İktisad ve Maliye Encümenlerince ileri sürülen noktai nazara Encümenimizce de iştirak edilmiştir. Ancak mezkûr 1718 numaralı kanunun neşri tarihinden 1933 malî yılı sonuna kadar bis-

küi ve çikolâta gibi şekerli maddelerden bu verginin tahsil edilmediği anlaşılmasına ve muamele vergisi vasıtalı bir vergi olmak hasebile mezkûr senelere aid verginin bugün tahsiline tevessül edilmesi, alâkadarları elden çıkarılmış mallar için vergi vermeğe mecbur vaziyette bırakarak mağduriyetlerini mucib olacağına mebni verginin 1934 malî yıldan evveline aid kısmının affedilmesi muhik görülerek bu maksadla hazırlanan kanun lâyihası müstaceliyet dileğiyle Umumî Heyetin tasvibine arzolanmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Rs.	Rs. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Ş. Özkan	Mükerrem Ünsal	Sırrı Day
Kâ.		
İstanbul	Çorum	İzmir
	M. Cantekin	K. İnanç
Kayseri	Muş	Tokad
M. Kerven	Ş. Çiloğlu	S. Genca
Erzurum	Gümüşane	
A. Akyürek	D. Sakarya	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Bazı şekerli maddelerden alınmaması olan muamele vergisinin terkine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Bisküvi ve çikolata gibi şekerli maddelerden 1718 numaralı istihlâk vergisi kanununun 12 nci maddesile 1680 ve 2430 numaralı muamele vergisi kanunları hükümleri dairesinde alınması icab eden muamele vergisinin 1934 malî yıldan evvelki zamana aid kısmı terkin

olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeğe Maliye vekili memurdur.